

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst. Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 26-40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36-—.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 2. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstotnica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Prijema upravništvo.

Nefrankirana ali pre malo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Posamezne številke po 8 vin.

Stev. 504.

V Ljubljani, v soboto dne 8. februarja 1913

Leto III.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje:	
celoletna	K 21-60
polletna	10-80
četrtletna	5-40
mesečna	1-80

Za Nemčijo:	
celoletna	K 26-40
polletna	13-20
četrtletna	6-60
mesečna	2-20

Za ostalo inozemstvo celoletno 36 kron in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 8 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani.

Na pravi poti.

Trst, 7. februarja.

Včeraj se je nadaljevala v tržaškem mestnem svetu podrobna razprava o občinskem proračunu za leto 1913. S to sejo smo popolnoma zadovoljni, ker so se na njej poravnala neprijetna nesporazumjenja ki so obstojala med stranko in nekaterimi našimi zastopniki v mestnem svetu glede podpore »Legi nazional«. Na seji je bil vložen predlog, naj občina da »Legi« 15.000 K podpore. Predlog je bil sprejet z glasovi italijanske socialistične večine. Socialni demokratje so glasovali proti. Glasovali so proti tem lažje, ker so dobili od italijanske nacionalistične večine jasnega odgovora, da naj ljudstvo čuti, da živa dobrote od te italijanske šolske družbe. Sodrugi Puecher je v imenu socialnih demokratov predlagal, naj se ne dá podpora »Legi«, marveč naj občina sprejme v svojo režijo vse Ciril-Metodove šole v Trstu in Legin Ricreatorio pri Sv. Jakobu. Večina je to odklonila. Za prvi del predloga, ločen na željo dr. Wilfana, naj občina sprejme v svojo režijo Ciril-Metodove šole, so glasovali samo socialni demokratje in slovenski nacionalci. Za drugi del predloga, naj občina prevzame Legin Ricreatorio in za skupen predlog, naj občina prevzame Ciril-Metodove šole in Legin Ricreatorio so glasovali le socialni demokratje. Italijanski nacionalistična večina ni marala, da bi občina sprejela v svojo režijo Legin Ricreatorio, rajša je glasovala za podporo, čeravno bi bila dobila Lega v prvem slučaju mnogo več. Sedaj je stvar jasna in naša dolžnost je, da jo ohranimo tako. In kdor se ni prišel do prepričanja, da nima iskati naša stranka pri nacionalističnih šolskih družbah ničesar, kdor se ni izprevidel, da je neodkritosrčnost nacionalističnih strank večja od delavske potrpežljivosti, tega so morali prepričati poleg dosedanjih še zadnji dogodki. Ali naj napišemo zgodovino te neodkritosrčnosti? Ali naj dokažemo še enkrat, da je izkoriščanje šolstva in šolskih družb od strani meščanskih nacionalističnih strank gnusno kakor klerikalno izkoriščanje Kristovega imena in njegovih nauk? Ne bi bilo treba! Morda se godi italijanskim sodrugom drugače kakor slovenskim? O ne! Italijanski nacionalci niso niti za pičico bolj ali slabši od slovenskih. Socialni demokratje so dobili kľofuto še vsikdar, kadar so mislili, da so nacionalci odkritosrčni, kadar so hoteli z njimi sodelovati za skupno stvar. Tržaški socialni demokratje so izposlovali pri vladi po svojih posilanjih, da je začela poddržavljati učne moči Ciril-Metodove šole v Trstu. Nismo zahtevali zato nobene hvalje. Ampak slovenski nacionalci so nas zaradi tega obklevali še bolj kakor prej. Slovenski socialni demokratje tržaški so se posvetovali s slovenskimi nacionalci zaradi Ciril-Metodovih šol, odnosno zaradi slovenskih šol v Trstu. Zaradi tega vprašanja smo hodili k namestništvu in vladi, smo hoteli prirediti skupno demonstracijo, smo nosili z njimi spomenice na namestništvo in smo hoteli poslati skupno spomenico vsem slovenskim in socialističnim poslancem v državni zbor. V zahvalo so slovenski narodnjaki nas blatili na shodih in pripovedovali, da smo nasprotniki slovenskih šol. Dr. Rybář je pa preprečil spomenico na državni zbor, čeravno je to sklenila skupna seja. V Sv. Križu smo pomagali ustanoviti podružnico Ciril-Metodove družbe. V zahvalo so začeli takoj drug dan pripovedovati, da smo sovražniki Ciril-Metodove družbe in križski učitelji, narodni seveda, so začeli delati zgago med delavstvom. Sklenili smo na konferenci, da smo pripravljeni sodelovati skupno z narodnjaki pri ljudskem štetju. V zahvalo smo dobili kľofuto. Vsega tega smo bili vredni. Vredni, ker smo bili tako naivni, da smo verovali za trenutek v odkritosrčnost slovenskih nacionalcev, vredni zaradi tega, ker smo za trenutek pozabili, da ne smemo iskati z nacionalci nobenega najmanjšega stika. Sodrugi Puecherju se je zgodilo enako. Na njegovo odkritosrčno prepričanje, da ima »Legia nazionala« le nalogo širiti izobrazbo, je dobil odgovor od italijanske meščanske večine v mestnem svetu, da to ni res. Njegovo spoznanje ga je stalo več kakor nas. Ampak to spoznanje, zaradi katerega so ga po-

litni idiotje v mestnem svetu zasmehovali, mu je doneslo v naši stranki, kjer so ga vsi globoko spoštovali že sedaj zaradi njegovega neumornega dela zlasti na upravnem in socialno političnem polju, še večje spoštovanje in zaupanje, ker bo sedaj naš, popolnoma in samo naš. Sedaj smo na pravi poti, kamor smo želeli vsi priti. Res je, da bi imeli Slovenci in Italijani mnogo več koristi, ako bi bila pamet pri obeh nacionalističnih strankah doma. Te pameti ni, in težko, da se bo kdaj tja naselila. Od strank, kakor je italijanska nacionalistična, kjer je omogočena velika beseda Mrachu, in kakor je slovenska nacionalistična, kjer se nihče ne upa upreti vsakdanjemu preobračanju kozolcev dr. Wilfana, se ne sme pričakovati drugega kakor to, kar dajejo danes od sebe. Lahko se obe stranki ponašata med svojimi pristaši o izvršnosti svojih velikih taktično-političnih potez. Vsi jim bodo verjeli, ker nimajo v svojih vrstah ne za resno kritiko sposobnih in pogumnih oseb, ne duševnih velikanov. V strankah, kjer je duševna lenoba narekovala pristašem, da so eno osebo proklamirale za svoj program, je nemogoč razvoj in napredek in ni pričakovati resnega presojevanja stvari in vprašanj. Slepota vera v nezmotljivost posameznikov ubije vsako resno hrepenenje in vsako duševno silo. Italijanska nacionalistična stranka se po svojih zastopnikih v mestnem svetu še ni dovolj blamirala. Saj je bilo precej blamaže, tramvaj, vodovod, plinovo vprašanje, nepotrjen proračun itd. Mari ji je kdo izmed njenih pristašev zameril? Nihče! Slovenski nacionalci bi bili od svojih pristašev aplavdirani, pa če bi začeli učiti, da se svet ne vrti več okolo solca in da ima dr. Rybář vsakdanjo korespondenco z bogom. To je mogoče samo pri nas v Trstu. Kdo je nudil n. pr. najbolj žalostno sliko na zadnji seji mestnega sveta? Slovenski nacionalci in italijanski nacionalci so hkratu očitali socialismu »nacionalizem«. Italijanski nacionalci so trdili, da so socialisti naklonjeni Slovincem; slovenski narodnjaki so vpili da so naklonjeni Italijanom. Kaj bo? Slovenski nacionalci bodo verjeli slovenskim, italijanski italijanskim nacionalcem. Nihče se ne bo zgražal, nihče ne bo kritiziral. Duševna lenoba jim to prepoveduje. Ni treba, da bi ji zaradi tega zavdali. Potom kritike smo našli svojo pravo pot. Sedaj pojdemo naprej po njej. Bomo pač sami, ampak zato tudi bolj solidarni, bolj združeni. Kdor hoče z nami, naj se nam pridruži na tej poti. Kdor hoče zaviti vstran, naj se odstrani popolnoma. i. r.

Dajte cesarju, kar je cesarjevega ...

Finančni odsek razpravlja o zvišanju osebno-dohodninskega davka. Kakor znano, zadene ta davek vsakega, ki ima več kot 1200 K na leto dohodkov in ker je davek progresiven, je od večjega dohodka, treba oddati državi večji delež. To vedo duhovni očetje prav dobro in ne meneč se za Kristusovo zapoved, se znajo višjemu obdavčenju prav lepo izogniti. Vzemimo, da ima kloster s sto redovniki na leto 100.000 K napovedanih dohodkov. Po zakonu je od tega dohodka plačati 3920 kron dohodninskega davka. Ampak kloster ga ne plača in pravi: Stotisoč kron dohodkov na sto redovnikov zneso po tisoč kron dohodkov na posameznega patra. Ker pa od dohodka do 1000 K ni treba državi plačati niti vinarja dohodnine, ne plačajo nič ne častiljivi patri, ne pobožni kloster. Tako je pri klostrih!

Pri delavcih je drugače! Če razen rodbinskega očeta in rednika zasluži tudi žena kak sold ali otrok, ki hodi namesto v šolo na dnino, pravi država: Vi vsi živite pod eno streho in jeste pri eni mizi, torej seštejte vaše solde vkup! Oče zasluži, recimo, na leto 1200 K in je po zakonu dohodninskega davka prost. Tudi žena, ki zasluži mnogo manj, je davka prosta. In prav tako otrok! Ker pa ne gre, da bi delavec, ki je za državo pri vseh davkih neusahljiv izvirnik davčnih dohodkov, nič dohodninskega davka ne plačeval, država lepo sešteje očetove, materine in otroške solde in če znesejo, recimo, 2000 kron, vzame delavski družini na leto 20 K tributa!

Pri klostrskih bratcih država deli skupen dohodek toliko časa, da so pobožni očetje davka prosti, ali pa da ga, če se ne da doseči popolna davčna prostost, plačajo po najmanjši davčni stopnji. Pri delavskih družinah država sešteva dohodke družinskih članov, da ga potem čim najvišje obdavi!

Taj dvojni »pravici« so hoteli socialni demokratje napraviti konec in so zahtevali pri paragrafu 158 zakona o osebni dohodnini, da se ta izjema v prilog pobožnih bratovščin odpravi in da se tudi klostri obdavi kot celota, kot hišnogospodarska enota, prav tako kot delavske družine. Socialno demokratična zahteva je bila pravična, ker odpravlja dvojno mero, in je bila za državno blagajno koristna, ker bi ji, ako bi obveljala, vsako leto prinesla precej lepih tisočakov. Ampak zaboletela je klerikalce, finančni minister, ki ni po navadi, kedar gre za ljudsko »žozo, obziren in rahločuten, je zastokal in meščanska večina klerikalcev in političnih dvoživk je socialno demokratični predlog zavrgla. Nič novega ni, da črna gospoda prepnuša plačevanje revnemu ljudstvu in da pridiga Kri-

stusovo zapoved: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega!« nemaničem. Zakaj zmerom je bilo tako, da so vladajoči razredi odpirali od sebe davčna bremena in da sta se veliki kapital in cerkev pobotala na stroške ljudstva. In davčna plenitev ljudstva ostane tako dolgo, dokler se organizirano delavsko ljudstvo ne polasti vse oblasti v državi!

Socialistične mladinske organizacije.

Mednarodno tajništvo socialističnih mladinskih organizacij razpošilja naslednje poročilo:

Mednarodno tajništvo je poslovalo 1. 1912 prav tako kakor prejšnja leta kot zbirališče spisov, tičočih se mladinskega gibanja. Ta delokrog se mora razširiti in sicer ne bo tajništvo zbiralo le socialističnih spisov, temveč vse literarne proizvode naših nasprotnikov, ki so na delu po vseh deželah. Te spise bo tajništvo, kadar pride čas za to, primerno uporabilo. Za izvršitev te namere pa bo moralo tajništvo pred vsem poiskati sredstva.

V organizacijah, ki so združene v tajništvo, so se v letu 1912 izvršile nekatere izpremembe. Zveza angleških nedeljskih šol je izstopila 1. julija 1912 iz zveze. Na novo pa je pristopila tajništvu novoustanovljena mladinska zveza na Francoskem in pogajanja za pristop grške mladinske zveze so v teku. Mednarodno tajništvo je tudi v zvezi z mladinskimi organizacijami v Argentini, Kanadi in s poedinimi zvezami iz Zedinjenih držav. Sprejem zveze židovskih mladinskih delavcev v Avstriji je moralo tajništvo odkloniti, ker niso v tej zvezi izpolnjeni vsi oni pogoji, kakor jih je določila mednarodna konferenca v Kodanju. Pogajanja s centralno zvezo mladinskih delavcev v Nemčiji za pristop niso doslej privedla do pozitivnega uspeha.

Tajništvo je razpošiljalo tudi material za propagando med mladinskimi delavci, zlasti francoskemu strankinemu zboru (februar 1912) je poslalo obširne podatke, iz Švice in Italije je bilo tajništvo naprošeno za posredovanje.

Vprašanje o pristopu tajništva socialističnih mladinskih organizacij mednarodnemu socialističnemu tajništvu v Bruslju še ni rešeno, pač pa so predpogajanja dokončana in tajništvo je odposlalo v Bruselj načrt pravil.

Leta 1912 je bila v Bazlu konferenca mednarodnih mladinskih organizacij. Resolucija, sklenjena na konferenci, ki jo je objavilo tajništvo v vseh evropskih jezikih, je bila na Avstrijskem kofiscirana. Grške mladinske organizacije so dobile obvestilo za konferenco preporno, zato so pa poslale naknadno izjavo, da se pridružujejo protestu proti vojni.

Dejstvo, da so v pretečenem letu pričeli izhajati štirje novi mladinski listi, je dokaz o čvrstem gibanju med socialistično mladino. V Černovicah je pričela izhajati »Die freie Jugend« kot glasilo židovskih mladinskih delavcev za Galicijo in Bukovino. »Till Storms!« glasilo švedskih mladinskih organizacij na Finskem. »Anastasis«, organ grške socialistične mladine in »Rozhledi mladeze«, glasilo češke centralistične mladine na Avstrijskem. V Trstu je prenehalo glasilo italijanske socialistične mladine »Gioventu Socialista«, zato pa dobivajo avstrijski italijanski mladinski delavci rimsko »Avanguardia«. Na Švedskem je prenehal mesečnik »Fram« na ljubo tedniku »Stormklockan«. Število socialističnih mladinskih listov, ne glede na mladinske liste različnih strokovnih organizacij, je 21. Število dežel, v katerih je socialistično mladinsko gibanje, je tudi 21.

Poročilo mednarodnega tajništva mladinskih organizacij za kodanjsko konferenco je močno razburilo oblasti. Na Ruskem in na Nemškem so oblasti poročilo zaplenile, ker kaže njegova vsebina hujska k neobgljivosti zoper vojaške osebe. Na Nemškem je bil celo mlad sodrug, pri katerem so našli poročilo, obtožen. Sodišče v Essenu ga je oprostito, čeprav je državni pravdnik predlagal dvomesečen zapor.

Shod delavcev tehničnega zaveda v Trstu.

V četrtek je bil v veliki dvorani tržaškega »Delavskega doma« shod delavcev tržaškega tehničnega zaveda v St. Andreju. Zbrali so se delavci, da slišijo in sklepajo o korakih, katere je ukreniti zoper rezistenco tega zaveda namram svoječasno predloženi spomenici, ki se glasi takole:

Slavni upravni svet tržaškega tehničnega zaveda v Trstu

Podpisana zveza ži usoja predložiti v ime in po nalogu delavcev, ki so pridrženi od delku za kotlarje tržaškega tehničnega zaveda (Sv. Andrej) slavnemu upravnemu svetu naslednjo spomenico.

1. § 99. obrtnega reda prepisuje, da je sprejemati vajece na podlagi spisane pogodbe, in sicer je te pogodbe sklepati štiri tedne po pričetju vajenski dobi. Ta vajenska doba (§ 98 a obrtne postave z dne 16. avgusta 1907) ima trajati štiri leta za vse vajece in tudi za one, ki so v službi v tržaškem tehničnem zavodu.

Po preteku te dobe, je vajece, po prestani izkušnji pred posebno komisijo, imenovati za delavce.

2. Dnevna plača za normalno delo naj se poviša vsem delavcem in dninarjem za 5 vinarjev na uro.

3. Vsem delavcem (kotlarjem, vajencem in dninarjem) naj se da delavska obleka.

Pravna veljava prve zadeve in dve zadnji skromni prošnji dajo podpisani zvezi upanje, da jih bo slavni svet upošteval, tem bolj, ko je slavni istemu znana neprenchoma rastoča draginja.

Z najodličnejšim spoštovanjem:

Tajništvo kovinarske zveze v Avstriji.

Trst, dne 10. decembra 1912.

Tajnik Chiussi je poročal najprej o izidu pogajanj ter povedal navzočim, da je ravnateljstvo »ugodilo« le prvi točki zgorajšnje spomenice. Nato je obširno kritiziral zavijanja in trdovratnost ravnateljstva tega zaveda glede drugih dveh točk, za katerih pokritje bi bil potreben — po mnenju 17 odstotnih patriotov — manjši izdelek. Govornik je omenil, da se delajo izjeme pri zalagateljih armade in vojne mornarice, med tem ko je v celi Avstriji močno škodovana obrt zaradi poklica stotisočev delavcev pod orožje in zaradi denarne krize, ki vlada v celi Avstriji. Mrzlično oboroževanje drugih držav daje vojnomu ministrstvu povod, da zahteva nadaljnih 300 milijonov za gradnjo novih drednotov. Vojne ladje tega tipa, ki so v delu, so premalenkoste. Uprava vojne mornarice je sklenila, da se vojne ladje »Monarch«, »Wien« in »Budapest« pomečejo med staro šaro ter da se nadomeste z novimi. Imel sem že priložnost, je rekel govornik, povedati vam, koliko stane drednot pri nas in koliko na Angleškem (»Zarja« je tudi o tem že pisala.) Vsaka teh »superdrednot« bode stala 75 milijonov kron.

Odgovor ravnateljstva, da zavodu ni mogoče povišati plač svojim delavcem in da bi se — ako bi se ugodilo prošnji glede delavske obleke — izdelek povišal od 28.000 na 60.000 kron, ni le smešen, ampak samoten.

Nato se je oglašil k besedi tajnik Mihevc, kateri je v slovenskem jeziku povedal navzočim to, kar predgovornik ter še posebno naglašal, da je edino uspešno orožje proti kapitalističnim spletkarijam delavska mednarodna solidarnost. Končno je orisal načrt vlade, kako priti do denarnega izvirka za nabavo novega nepotrebnega morilnega orodja. K besedi se je oglašilo še nekaj govornikov. Posebno se je povdarjala potreba skupnega nastopa s kotlarji, katerim naj bi se tudi dovolilo to, kar zahteva spomenica za druge delavce. Na to je predsednik shoda zaključil zbor.

Ljubliana in Krau.

— Delavci, ne zanemarite dolžnosti od svojega časopisja! Ne zamudite nobene prilike za razširjanje svojega glasila! Vsi nov čitatelj »Zarje« pomnoži našo moč in našo veljavo; vsak nov odjemalec »Zarje« je nov vojščak socialistične vojske! Šest dni v tednu robotate v službi kapitala in krepite tiranijo, ki vas tlačí in pritiska k tlom. Odisejeva družica Penelopa je po noči razplela, kar je po dnevi stkala. Delavci, storite enako: Rušite ob nedeljah tiransko oblast, ki jo kot sužnji med tednom krepite, razdirajte v času počitka verige, ki si jih kujete v času tlake! Mislite nase in na osvoboditev svojega razreda! Razširjajte »Zarjo«!

— Javen shod sklicuje podružnica »Unije rudarjev v Idriji za soboto dne 8. svečana 1913 ob pol 9. zvečer v pivarni pri »Črnem orlu«. Dnevni red je: 1. Rudniška industrija in položaj delavstva. Poroča sodr. Miha Čobal, zastopnik »Unije avstrijskih rudarjev«. 2. Protest proti nameri, da bi se prenesta c. kr. državna realka iz Idrije v Ljubljano. 3. Slučajnosti. Delavci-rudarji in občinstvo sploh se opozarja na važnost tega velikega shoda, in je želeli najštevilnejšo udeležbo. Gre za naše vitalne interese, pokazati je treba vsem zakulisnim spletkarjem, da delajo račun brez krčmarja. Zato nočijo vsi na shod!

— Javna seja občinskega odbora mesta Idrije se vrši v torek, dne 11. svečana 1913 ob 6. zvečer v mestni dvorani. Spored se je: 1. Čitanje zapisnika zadnje seje. 2. Prošnje za sprejem v občinsko zvezo mesta Idrije. 3. Računski zaključek mestne hranilnice v Idriji za leto 1912. 4. Namestava premestitev c. kr. državne realke iz Idrije v Ljubljano. 5. Novo sklepanje o postavkah III. poglavja (ceste, ulice, trgi itd.) občinskega proračuna za leto 1913 na odredbo deželnega odbora vsled pritožbe c. kr. rudniškega ravnateljstva v Idriji. 6. Slučajnosti. Nato sledi tajna seja o prošnji za koncesije itd. Občinstvo se opozarja na važnost seje, katere se sme vsak kot poslušalec udeležiti.

— Regulacija Nikove. Glede regulacije Nikove so pri dež. odboru v Ljubljani drugačnega mnenja kot naši idrijski pritožniki. Iz poročila deželnega odbora idrijskemu mestnemu županstvu je posneti, da se je akcija za regulacijo Nikove vendar enkrat na pravem mestu pričela. Želeti bi le bilo, da bi se to pospešilo, čeprav proti volji možakarjev Idrijčanov, ki so

proti tozadevnemu sklepu občinskega odbora vložili priliz, češ: Nikova ni občinska, jo ne bomo pustili »veljati« v načrtov tudi ni, dasi so jih gospodi večkrat v rokah imeli.

— **Zdravstvene razmere v Idriji** so že več časa zelo neugodne. Influenca muči skoraj vsako družino več ali manj. Čudnega to seveda ni nič vsaj so v našem kotlu vsi pogoji dani, da se raznovrstne bolezni lahko širijo, največ je pa temu kriva Nikova in kanalizacija.

— **Dramatično društvo v Ljubljani** ima izreden občni zbor v nedeljo ob pol 4. popoldne v bralni sobi »Citralnice«. Ker obsega dnevni red vprašanja, ki so največjega pomena za prihodnjo sezono, so člani vabljani, da se udeležijo zбора v čim večjem številu.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes dne 8. februarja zadnjič v sezoni za nepar »Hoffmannove pripovedi«, za gospo Cilko Otahalovo v vlogi Olimpije. Gospa Otahalova je bila več sezona prva koloraturna pevka pri narodnem divadlu v Pragi in na dvornem gledališču v Stuttgartu. Sloviti češki glasbeni kritik Chvala jo je imenoval »češki škripanček«. V nedeljo popoldne (izven abonmana, za lože nepar) Gavvraltova veseloigr »Mala čokoladnica«, ki jo je sprejelo občinstvo z lepo simpatijo. Zvečer (izven abonmana, lože par) desetič in zadnjič v sezoni priljubljena opereta »Boccaccio«. Prihodnji teden se uprizore Birinskega »Vrtoglavič«, tragikomedija iz ruskega revolucionarnega gibanja in Puccinijskega »Madame Butterfly«.

— **Nove vojaške čete v III. armadnem zboru.** Dne 1. marca 1913 se ustanovi v Vipavi trdnjavski artiljerijski bataljon št. 8, gorska havbična divizija št. 4 v Špitalu ob Dravi, gorski trenski eskadron št. 2/3 v Beljaku in gorski trenski eskadron št. 1/3 v Tolminu.

— **Umrli so v Ljubljani.** Evfemija Černe, zasebnica, 84 let. — Elizabeta Šusteršič, šivilja, 45 let, Ivan Meglič, delavec sin, 4 dni. — Apolonija Žagar, pomožna usmiljenka, 27 let. — Elizabeta Planko, pomožna usmiljenka, 34 let.

— **S trebuhom za kruhom.** V četrtek se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 7 Hrvatov in 10 Slovencev, v Hrb je šlo 17, v Buchs pa 11 Hrvatov. Na Westfalsko se je odpeljalo 7 Slovencev, na Dunaj pa 19 Kočevarjev, na Dolenjsko pa 10 Hrvatov.

— **Mostna zastavljavnica** naznanja, da bo tamesečna dražba v decembru 1911 zastavljenih dragocenosti (draguljev, zlatnine in srebrnine) in v februarju 1912 zastavljenih efektov (blaga, perila, oblek itd.) v četrtek dne 13. t. m. od 8. do 12. v uradnih prostorih Prečna ulica št. 2.

— **Zadnji akt rodbinske tragedije v Spodnji Šiški.** Dne 18. januarja je vsled nezgode umrla v Spodnji Šiški soproga železniškega sprevednika Marija Sevkova. Zaradi prepira med zakonskima na predvečer smrti in vsled velike zbegnanosti nesrečnega moža so se raznesle govorice o uboju ali celo o umoru, ki so se seveda takoj izkazale za popolnoma neosnovane in jih je ovrgel tako komisijski ogled kakor tudi nadaljna preiskava. Državno pravništvu se je na podlagi preiskave materiala samo uverilo, da o uboju ali umoru ne more biti govora, in je iz preiskovalnega zapora na svobodo izpuščena J. Sevkova obtožila le po § 335 (pregrešek zoper varnost življenja), češ da bi bil prepričan ženinovo smrt, ako bi jo bil pravočasno dvignil od tal. Na večerajnji razpravi pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je zaključila žalostna zgodba s popolno oprostitvijo obtoženca. Senatu je predsedoval dvorni svetnik Pajk, J. Sevkova je zastopal odvetnik dr. Tomišek, obtožbo pa državni pravnik dr. Neuperger. Obtoženec izjavlja, da se ne čuti krivega. Oženil se je pred 11. leti in že od začetka je zapazil, da žena rada pije. Poskušal je na vse mogoče načine, da bi jo bil spreobrnil, pa se mu ni posrečilo. Da bi jo odpiče odvrnil, kupoval ji je tudi protialkoholna sredstva, katera je pomešal med čaj, a bilo je zaman. Nagovarjal jo je tudi, da jo bo peljal k zdravniku, da ji bo zapisal kakšno protialkoholna sredstva, nakar mu je ona odvrnila: »Bom pa šla, če imaš kaj proč za metati.« Ženino napako je skrival, kar se je dalo, in opravljal je celo ženska in gospodinjinska dela sam. Ker vžlčil ponovnim opominom žena ni odnehala od pijančevanja, zato je sklenil, da se loči od nje. Vložil je v to svrhu tožbo za ločitev zakona, do razprave pa ni prišlo, ker ga je žena prosila in mu obljubila, da se poboljša. Preselila sta se v sedanje stanovanje v Spodnji Šiški; ona s trdnjo nado, da bo začela novo življenje. A demon alkohol je ni izpuštil iz svojih krempljev, padla je v staro navado. Dostikrat, ko se je mož vrnil truden in lačen iz službe domu, mu žena vsled pijanosti ni pripravila jedila, pač pa je dostikrat našel političsko steklenico, napolnjeno do polovice s špiritom, s katerim si je sama napravljala opojno pijačo. Tudi usodepolnega dne je žena popivala. Obdolženec se je mudil do 7. ure zvečer v Celarcevi gostilni, izpil okoli štiri vrčke piva, nato pa šel domu. Do stanovanja sta imela vsak svoj ključ, ker je pa od žene ključ tičal v ključavnicu, mu ni bilo mogoče vrat odpreti. Šele na opetovano trkanje se mu je žena oglasila. Pol ure ga je pustila stati pred vratmi, nato šele obrnila ključ, a z obema rokama vrata tiščala; obdolženec se je pa posrečilo vrata odiniti, nakar ga je žena sunila. Od tega časa naprej, pravi Sevšek, da ne ve, kaj se je zgodilo in kako je prišel v posteljo. Ko se je pa prebudil, ni videl žene v postelji, šel je pogledat v kuhinjo, kjer jo je našel na obrazu ležečo mrtvo. Mislil je, da je on kriv njene smrti, je alarmiral domačine, potem pa tekel v eni sapi k orožnikom se sam v zmedenosti javit, češ, da je svojo ženo ubil. — Priče potrjuje v celem obsegu obtoženčevo izpoved. Razmerje med Sevkovima je bilo napeto in žalostno. Ona je bila skrajno zaničrna gospodinja, zapravljiva in pred vsem skoraj vedno pijana. Ravnila je s svojim možem brezobzirno in grdo. On pa je bil nasprotno dober, skrival je njene napake, trudil se, jo poboljšati in je šele celo opravljal prav pogosto domača dela. Glede tre-

notka v kritičnem večeru priznajo priče, da je bila tisti večer žena pijana, bil pa je tudi on malo vinen. Slišali so njegovo trkanje in zmerjanje njegove žene, nato luputanje vrat, padec in kratko trkanje. Nato je bilo v stanovanju vse mirno, dokler ni prišel ob 3. jutraj Sevšek sam klicati. Zanimiva je izpoved orožnikov, ki povedo, da je bil Sevšek v oni noči tako zmeden in razburjen, da je vsako vprašanje potrdil. Ali si ženo ustrelil? Ja! — Ali si jo zaklal? Ja! — Sodna izvedenca sta izjavila, da je smrt Sevkove zelo komplicirana. Žena je padla na tla; pri padcu ji je padel iz las glavnik iz rožine, nekaj zob glavnika je predrla spodnjo ustno. Ker si vsled onesveščenja ni mogla pomagati, je kri iz te rane zašla v sapnik, kar je povzročilo zadušenje. Nadalje izjavljata izvedenca, da se je žena prav lahko zamotala v preprogo in padla po tleh. Udarjena ni bila in ni sledov tuje sile. Tudi je mogoče, da je bil Sevšek tako razburjen, utrujen in še malo pijan, da je preslišal padec in takoj trdno zaspal, ali pa če je tudi slišal, da je padla, si ni mogel misliti, da bi bi padec usoden, pustil jo je, kot morda že večkrat, češ, prespi svojo pijanost. Po govorih državnega pravdnika, ki ne izključuje nesrečnega slučaja in pa zagovornika, ki dokaže nedolžnost obtoženca, se je senat prepričal, da Sevkova ne zadene najmanjša krivda in je po prav kratkem posvetovanju razglasil oprostitilo razsodbo.

— **Za nabornike.** Finančno ministrstvo je izdalo odlok, da so vse prošnje nabornikov za dovoljenje nabora v drugem kraju kakor v domačem nabornem kraju proste kolkovnih pristojbin. Dalje tudi vse priloge in zapisniki kakor tudi rekurzi, razen eventualnih sodnijskih vlog, ki se nanašajo na prošnje za premetitev nabora.

— **Velika goljufija v klerikalni »Zadružni zvezi«.** V »Zadružni zvezi« so prišli na sled veliki goljufiji, ki jo je izvršil uradnik Ivan Polajno. Kolikor je doslej dognano, je »Zadružna zveza« oškodovana za 40.000 K. V pondeljek je prišel Polajno v neko tukajšnjo banko s čekom in si dal izplačati 40.000 kron, s poverjenim denarjem je izginil brez sledu; z njim je pobegnila tudi njegova žena. Ali je poverba posledica nerednega gospodarstva, pokaže preiskava.

— **Zasačena tatice.** Po hišah okoli justične palače je že dlje časa zmanjkovalo mleko, kakor tudi vrečice z žemljami, ne da bi mogli priti tati na sled. Te dni je pa bila tatice zasačena v trenutku, ko je hotela zopet odnesti žemlje. Policija jo je spoznala za 17letno brezposelno služkinjo Antonijo Golob iz Kandije pri Novem mestu, ki jo zasledujejo zaradi različnih tatvin. Pri hišni preiskavi je policija našla mnogo kosov tatarskih posod in vrečice za žemlje. Tatice so izročili sodišču.

— **Ubegla prisiljenca.** Dne 3. januarja zvečer sta prisiljenca Bogomil Bratila in Jožef Idl vdrla skozi okno na prosto in pobegnila na Dolenjsko. Pred par dnevi pa sta ukradla v Ortneku Kozlerjevemu hlapcu za 100 K obleke in izginila v noč.

— **Po policijski tiralici** iščejo Antona Zujarja, bivšega odvetniškega uradnika v Ljubljani. Išče ga okrajno sodišče v Višnji Gori, ker je obdolžen sleparstva.

— **V Ameriko** se je hotel odpeljati Mile Perkovič, rojen l. 1893. v Lipici na Hrvaškem ter se s tem odtegniti vojaški dolžnosti. Namen mu je preprečil na južnem kolodvoru službujoči nadstražnik Nikolaj Večerin s tem, da ga je aretiraj. Oddali so ga pristojni oblasti.

— **Izgubljeno in najdeno.** Ga. Antonija Cerarjeva je izgubila zlato ovratno verižico — Delavec Jožef Sušnik je našel zlato zapestnico. — Mitniški paznik Valentin Sitar je našel ročno torbico z denarnico. — Gospod Ivan Krek je našel zavitek z moško sralcjo in ovratnico. — Neka gospodična je izgubila zlate uhane. — Delavčeva žena Ana Koščevo je izgubila denarnico s 4 K. — Gdč. Ant. Erzenova je izgubila žensko ročno torbico, v kateri je imela 46 K denarja. — Ga. Angela Stoplova je izgubila baržunasto ročno torbico, v kateri je imela denarnico s 15 K denarja.

Iz mednarodnega delavskega gibanja.

Ogrsko. 26. decembra je bilo v Budimpešti glavno zborovanje ogrske zveze lesnih delavcev. Na zborovanju so zastopali delegatje 13.875 članov. Leta 1910. je štela zveza 11.037 članov. Pri zvezi je 11.147 mizarjev, 175 strugarjev, 639 sodarjev, 745 tapetnikov, 199 krtačarjev, 396 kolarjev, 52 košarjev itd. Zvezno premoženje je naraslo od 68.000 K na 106.000 K. Zveza plačuje potovalne, stavkovne in brezposelnostne podpore. Predlog za plačevanje bolniških podpor je bil odklonjen. — Leta 1910 je bila v Budimpešti velika stavka natakarij. Po stavki so gostilničarji ustanovili lastno posredovalnico za delo in tudi od žolte »Zenevske zveze«, čeprav pošilja ta same stavkokoze, ne sprejmejo več uslužbencev. Ta zveza je ustanovila sedaj v Budimpešti lastno posredovalnico, da konkurira z ono gostilničarjev. V Budimpešti je sedaj 26 posredovalnic za gostilniške uslužbenke in še 24 takozvanih »agentov za natakarije«. — Ministrski predsednik je odredil, da dobi vsakdo, ne le policijski uradniki, kdor pravočasno naznanj izselitev mladeničev, ki še niso zadostili vojaški službi, po 8 K za osebo.

Švica. Podjetniki in liberalna vlada ustanavljajo z veliko vneto po vsej deželi žolte organizacije. — Zvezni zbor je sklenil ustanovitev urada za socialno zavarovanje, ki naj pripravi vse potrebno za državno zavarovanje zoper nezgode in za invalide. — Vlada pripravlja zakonski načrt za ustanovitev poštnih hranilnic. Najnižja vloga bo 1 frank, vendar bo pa sprejemala hranilnica tudi manjše prihranke, če kupi vlagatelj pismene znamke in jih prilepi na hranilne karte. Pismošiški po deželi bodo tudi sprejemali vloge za poštno hranilnico.

Rusko. Znano društvo zaravnikov »Pirogov« pošilja oklic za nujno podporo desetim okrajem, v katerih silno razsaja »golodovka«. Po centihvali oblasti je ostalo v teh okrajih vsled lakote več kakor dva milijona hektarjev zemlje neobdelane. Draginja bo torej še naraščala.

Španska. K onim maloštevilnim strokam, ki so si že priborile osemurni delavnik, pripadajo tudi slikarji v Madridu. Njihova organizacija obstoja od l. 1899 in že leta 1902 so dosegli osemurni delovnik brez stavke. Zvišanje mezd so dosegli l. 1905, tudi brez stavke in l. 1911 so si priborili zopet boljše mezde po štiri tedenski stavki. Kmalu nato pa je bilo izprti 800 organiziranih slikarjev. Začel se je boj, v katerem so podlegli delavci. Ali njihova organizacija je obstala in krasno napreduje.

Južna Afrika. V začetku januarja je bil v Kapstadtu prvi kongres južnoafriške delavske stranke. Najvažnejša točka dnevnega reda je bila stališče organiziranega delavstva nasproti mešanim zakonom. Kongres je sklenil, da bodo strokovne organizacije sprejemale tudi zamorce in delavce iz Azije ter jim pomagale v boju za boljše delovne razmere, ako se zavežejo, da bodo delovali za zahtevo delavske stranke, da se prepreči pomešanje belega in črnega plemena in ostro kaznuje priležništvo med belimi in črnci. Južnoafriške strokovne zveze štejejo 15.000 članov.

Zedinjene države. Velika stavka novojskih konfekcijskih delavcev in delavk se je končala z zmago delavstva. Le krojači še stavkajo. — Stavka tekstilnih delavcev v Little Falls v državi Novi Jork je trajala 32 dni in je sedaj končana. Delovni čas se je znižal od 60 na 54 ur in mezde so se povišale povprečno za 10 odstotkov. Tudi pri tej stavki se je izkazala policija. Njen brutalni nastop proti stavkajočim in proti vsem, ki so z delavci simpatizirali je zbujal splošno ogorčenje. Aretirali so socialističnega župana iz Senectadyja in pastora Lunna; ker sta govorila na delavskih shodih. — Stavka natakarijev v Novem Jorku je končala s slabim izidom za delavstvo, ker je bila priprava za stavko nezadostna. Hotelirji in gostilničarji so dobivali stavkokoze zlasti pri dostavi nemških natakarijev, žolti organizaciji, ki ima glavni sedež v Nemčiji. Tudi priseljenci so vršili stavkokaško delo. — V Baltimoru so ustanovili stavbni podjetniki veliko zvezo za »varstvo« svojih interesov nasproti strokovnim organizacijam.

Listnica uredništva: Z. S.: Zakon z dne 20. julija 1912 je bil v državnem zakoniku razglašen dne 30. julija 1912 in je stopil v veljavo 45 dni pozneje, t. j. 14. septembra m. l.

Stajersko.

— **Legar v Trbovljah.** Iz Trbovelj nam poročajo: V tukajšnjem rudniškem konsumnem skladišču so večeraj konfiscirali ves kruh, kar so ga imeli v zalogi, ker je obol cel pekovski pomočnik na legarju. — Na vzhodnem okrožju št. 1 (pri Polaju) tukajšnjega rudnika je velika hiša za samske delavce že popolnoma prazna, ker so vsi stanovali oboleli na legarju.

— **Ne hodite na Spodnje Stajersko!** Oblasti v Celju so zadnje mesece polovile že skoraj tucat volonov, ki niso bili voluni. Ali v kljub vsem izkušnjam se še niso izmodrile. Na pustno nedeljo sta dva uradnika hrvaške posojilnice v Zagrebu, Karl Pavlič in Edvin Meixner, napravila izlet na Spodnje Stajersko. Blizu Trbovelj jima pridejo nasproti orožniki in ju kratkoma aretirajo, češ da sta voluna. Drugi dan so ju odvedli v klenjena v Celje. Tukaj sta uradnika takoj brzojavila policiji v Zagrebu, hranilnici, kjer sta uslužbena in svojim staršem. Oblast v Celju je dobila brzojaven odgovor od vseh treh, da sta aretiranca povsem nedolžna človeka, ki nimata ničesar opraviti z volunostvom. Ali v Celju so vse boljše vedeli in ju niso hoteli izpustiti. Šele ko se je pripeljal v Celje Pavličev oče, finančni svetnik Pavlič, so izpustili »voluna«.

Trst.

— **Etbin Kristau** bo predaval v »Ljudskem odru« v četrtek 13. in v petek 14. t. m. o vtiših iz Amerike. Sodrugi in prijatelje izobrazbe pozivljamo že sedaj na to lepo in izredno zanimivo predavanje.

Vestnik organizacij.

Občni zbor Šišenske »Vzajemnosti« se vrši v soboto 15. februarja, ob 8. zvečer v gostilni pri Celarcu: Spored: Poročilo odbora, poročilo nadzornikov, volitev odbora, raznoterosti. K obilni udeležbi vabi vse člane odbora. Kolodvorska podružnica »Vzajemnosti« ima v soboto, dne 8. t. m. ob 8. zvečer v svojem lokalu v gostilni International na resljavi cesti svoj letni občni zbor z obilnim dnevnim redom. Sodrugi stanujoče v kolodvorskem okraju opozarjamo na občni zbor in pričakujemo, da se ga polnoštevilno udeležijo. Skrajni čas je, da se tudi ta podružnica odzivi, saj vsebuje vendar okraje v katerih žive delavci v pretežni večini. Agitirajte med somišljeniki, da udeležba častna. Odbor. Krajna skupina krojačev v Ljubljani vabi na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 9. februarja 1913 ob pol 10. dopoldan v restavraciji pri Perlesu, Prešernova ulica, poleg glavne pošte.

Občni zbor krakovskega trnovskega podružnice »Vzajemnosti« se vrši v soboto dne 15. februarja 1913 ob 8. zvečer v gostilni G. Steinerja na Opekarski cesti. Dnevni red: 1. Branje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo odbora. 4. Poročilo nadzorstva. 4. Volitev odbora. 5. Volitev nadzorstva. 6. Razno. K obilni udeležbi vabi odbor.

Socialno politični pregled.

— **Centralna združna blagajna.** Ustanovitev kreditnega zavoda za pridobitne in gospodarske zadruge je v poslanski zbornici že leta 1901 sprožil poslanec dr. Steinwender, ki je l. 1907 in 1909 svoj predlog ponovil. Finančni minister Korytowski, ki se je na lastne oči v Galiciji lahko prepričal o kreditni mizeriji zadružništva, se je zavzel za Steinwenderjev predlog in sklical anketo. Sad te ankete je bila vladna predloga o ustanovitvi centralne zadružne blagajne, ki je pa poslanska zbornica

ni rešila. Finančni minister dr. Meyer je l. 1911 vložil predelano predlogo, ki je bila odzvana narodnogospodarskemu odseku in ki je pri v odseku v kratkem na razpravo. Ta predlog izključuje organizacije konsumentov od novega kreditnega zavoda. Centralna zadružna blagajna bo zalagala s kreditom le kmetičke in obilniške kreditne, nakupovalne in prodajne druge. Država podpre novi zavod z enkratnim zneskom šestih milijonov kron in mu daje pr. pet letno subvencijo v znesku 100.000 K. Odsek je izbral za poročevalca dr. Kreka, ki je minuli teden izgotovil svoje poročilo. Poročilo govori, da se novemu kreditnemu zavodu pritegnejo tudi zveze delavskih konsumnih produktivnih zadrug, a poročevalec ne omejuje izpemb vladnega načrta, ki so v to svr potrebne. Socialno demokratični poslanci bo v odseku predlagali tozadevne izpremembe, ako jih meščanska večina odkloni in izloči konsumne organizacije od dobrot novega zavoda, bodo z vso silo pobijali vladno predlogo.

— **Konverzijska pristojbina in centralna stanovanjsko reformo.** Vsled splošne narne stiske je mnogo hranilnic zvišalo obrestnino za hipotekarna posojila. Vsled tega n. r. tisti hišni posestniki, ki so bili pri konverziji dolga oproščeni od konverzijske pristojbine, naknadno plačati to pristojbino, ker olajšanje ne velja v slučaju zvišanja obrestne mere. Pristojbina znaša poldrug odstotek hipotekarnih vsot in je torej prav huda obremenitev, za sti če pomislimo, da je zvišanje obrestne mere samo začasno. Centrala za stanovanjsko reformo se je obrnila s petico na poslansko zbornico za izpremembo § 7 konverzijskega zakona. Centrala predlaga, da naj se v slučaju zvišanja obrestne mere plača konverzijska pristojbina šele po treh letih, ko se izkaže, ali je zvišanje obrestne mere trajno.

— **Visoka šola za socialno in komunalno upravo.** Kako temeljito namerava Nemčija formirati študije upravnih uradnikov, sledi tega, da že ustanavlja visoke šole in fakultete za vzgajanje uradništva za občinsko in socialno upravo. Tak zgled nam nudi »Visoka šola za komunalno upravo v Kolinu o. R.«, ki je meščana v poslopu Trgovske šole in ki izkazuje že po komaj dveh letih svojem obstanku lepe uspehe. Poleg abiturientov sprejemajo na to visoko šolo tudi inženirje in juriste kot študente. Zavod se deli v dve fakulteti, ena je komunalna, druga za socialne uradnike. V obse se poučuje: nacionalna ekonomija, javno pravo, posebno komunalno, upravno in ustavno pravo, finančna veda, računstvo in socialno zavarovanje. Poslednje imenovana disciplina je v socialne uradnike razširjena v glavni predmet prav tako temeljniča predavanja. Želeli bi bilo — nam piše »Stalna delegacija avstrijskih inženirjev« — da bi se taka predavanja tudi naši državi vpeljala, zlasti na tehniških visokih šolah, da bi se dala na ta način mlademu inženirju že na tehniški pripravi, da se razvije v dobrega upravnega tehnika z globokim pogledom v komunalne zadeve.

— **Nezgode na avstrijskih železnih v l. 1911.** Iz »nezgodne statistike«, ki jo je za leto 1911 izdala nezgodna zavarovalnica avstrijskih železnic, povzemamo naslednje podatke: Število zavarovanih železničarjev je znašalo 325.602 (leta 1910: 329.944), ki so dobili na leto mezde 445.78 milijonov kron (leta 1910: 427 milijonov kron). Število naznanjenih nezgod bilo 33.757, največ pri nakladanju in izkladanju blaga, dalje pri premikanju blaga. V 5682 slučajih je bila priznana pravica do odškodnine.

— **Boj za ljudsko zavarovanje v Nemčiji.** Od nemških konsumnih društev in v družni strokovnih organizacij ustanovljena »Ljudska Oskrba« se ni začela delovati, in vendar so kapitalistične zavarovalnice, ki so imele dostojanski monopol nad ljudskim zavarovanjem, razvnele najhujšo gonjo proti novi delavski napravi. O ustanovitvi nemške delniške družbe za ljudsko zavarovanje smo že poročali. Poleg te družbe pa se je iz strahu pred zadružno pomopomočjo rodil tudi »kartel ljudskih zavarovalnic«, ki so mu pristopile vsi javnopravni zavarovalni zavodi, nadalje smrtna blagajna volniške zveze in nekaj kapitalističnih zavarovalnic. Tudi klerikalna Leonova blagajna je sklenila razširiti svoj delokrog na ljudsko zavarovanje. Izven teh konkurenčnih organizacij je ostala le največja kapitalistična ljudska zavarovalnica »Viktoria«. Pa tudi ta ne drži rok križem. Odlej ne bo načelstvo te zavarovalnice nič več participiralo na dobičku iz ljudskega zavarovanja, da bo družba lahko pocenila premije v tej zavarovalni panogi. Tako je zadružna ljudska zavarovalnica združila vse zavode v pet skupin. Se preden se je začelo nje poslovanje. Mogoče je to le predigra za podržavlje nje ljudskega zavarovanja.

— **Jeklarski trust.** Amerikanski jeklarski trust je eno najsijsnejših kapitalističnih podjetij na svetu. Razvil se je iz velike delniške družbe »United States Steel Company«, ki je pokupila največja železniška podjetja v Zedinjenih državah: Pod vodstvom Morgana stojiče »Federal Steel Company« ob Mičigenskem jezeru, ogromna krana polja petrolejskega kralja Rockefellerja v Pennsylvaniji in orjaške Carnegiejeve železarne. Ta družba ima združene svoje roki tri petine vseh amer. jeklarn in železarn. V l. 1912 je razdelila svojim akcionarjem čistega dobička nič manj kot 540 milijonov K, torej poldrug milijon kron na dan! V resnici je nadvrednost, ki jo družba zajema iz delavske krvi, mnogo večja, kakaj poleg dividende, ki jo spravijo akcionarji, zahtevajo svoje obresti oblagacionarji (upniki); velike rezerve romajo v poseben sklad za slabše čase, končno bogate taničeme ravnateljev. Letni čisti dobiček podjetja ne znaša mnogo manj kot milijardo kron. V enem letu! Kdaj bo ameriško ljudstvo odpravilo lastnino Morganov. Rockefellerjev in Carnegiejev, proglasilo njih jeklarne za družabno lastnino in vrnilo milijardo, ki sedaj bogati malo kapitalistično skupino, ljudstvu, ki jo ustvarja s svojim delom?

= Nezaposlenost. Vsled balkanske vojne in vsled imperialistične politike Dunaja je naše gospodarsko življenje hudo udarjeno. Delavstvo čuti gospodarsko krizo na rastoči draginji in manjšem zaslužku, najhujše pa na rastoči nezaposlenosti. Društvo knjigovozov poroča, da je v zadnjih treh mesecih minulega leta izplačalo brezposelne podpore za 5244 dni, v enaki dobi l. 1911 le za 3638 dni. — Zveza tiskarjev poroča, da je nezaposlenost mnogo večja nego prejšnje leto. V minulem letu je bilo nezaposlenim članom izplačane podpore za četrt miliona kron. — Centralno društvo trgovskih nastavlencev javlja: Vsled množične

vilnih insolvent in vsled skrčenja trgovinskih in obrtnih podjetij je na stotine nastavlencev ob kruhu. — Centralna zveza konsumnih društev poroča, da se je stanje hranilnih vlog, zlasti v okrajih tekstilne obrti, znatno zmanjšalo. Nezaposleni delavci, rodbine, katerih redniki so bili pozvani pod orožje, delavci, katerim se je vsled nezaželenega praznovanja zmanjšal zaslužek, dvigajo svoje v konsumnih društvih naložene prihranke. V mnogih konsumnih prodajalnah, zlasti v okrajih, ki so od krize najbolj udarjeni, se je zmanjšal tudi blagovni promet.

POGAJANJA MED VOJNO.

Carigrad, 7. V diplomatskih krogih zagotavljajo, da sta imela Mahmud Ševket in Izudin paša v sredo ob 11. dopoldne sestanek z bolgarskim vrhovnim generalom Savovom. Pogajanje je ostalo brez uspeha. Bolgari so izjavili, da ne morejo sedaj, ko je vojna zopet izbruhnila sprejeti turškega predloga zaradi razdelitve Odrina in zastopnika kalifa v mestu. Balkanska zveza ne vztraja le na predaji cellega Odrina in vseh otokov, ampak zahteva tudi razširjenje meje preko Ljule Burgasa. Nato je veliki vezir odgovoril, da nima nobene posredovanja pomena in se je zvečer vrnil v Carigrad.

Mahmud Ševket upa v diplomacijo.

Dunaj, 7. »Jugoslov. koresp.« poroča iz Carigrada: Veliki vezir, ki je inšpiciral čete pri Čataldži, se je vrnil v Carigrad, da nadaljuje svoje obiske pri poslanikih. Mahmud Ševket še ni izgubil upanja, da bo vojna vsled posredovanja diplomacije kmalu končana.

VLADNA KRIZA.

Carigrad, 7. V poučenih krogih se trdovratno vzdržuje vest, da bo Mahmud Ševket v najkrajšem času demisioniral in da bo Sajid paša njegov naslednik.

NOTRANJE POSOJILLO.

Carigrad, 7. Sultan je izdal ukaz, ki odreja notranje posojilo na zakladne bone za pet milijonov turških funtov, ki se ima pokriti z zemljiškim davkom. Vlada je izdala drugo naredbi, po kateri se lahko rekvirira ves živež v glavnem mestu za vojne svrhe proti bonom, ki ima prisilen kurz. Zdravniški urad je dal finančnemu ministrstvu na njegovo zahtevo 60 tisoč funtov na razpolago.

DARDANELSKO VPRAŠANJE.

Berlin, 8. V diplomatskih krogih ne verjamejo, da nastopi kakšna velesila z mornarico, če se vsled vstopa grške mornarice v Dardanele razplete dardanelsko vprašanje.

Peterburg, 8. Vsled bolgarskih uspehov je Sasonov konferiral s turškim poslanikom. Razprave so povsem tajne.

DUEL MED ŽELEZARSKIM KARTELOM IN ADMIRALOM MONTECUCOLIEM.

Dunaj, 8. Na veličastni napad železarskih magnatov v »Fremdenblattu« na mornariškega poveljnika admirala Montecuccolija, ker je naročil za 23 milijonov kron mornariških potrebščin v tujini, odgovarja oficijelna »Militärische Rundschau«, da je postopanje mornariške uprave popolnoma pravilno z ozirom na točnost in kvaliteto izvršitve.

ITALIJANSKA PRAVNA FAKULTETA IN SOCIALNI DEMOKRATJE.

Dunaj, 7. V proračunskem odseku je poslanec Pittoni (soc. dem.) polemiziral z včerajšnjimi izjavami naučnega ministra Hussareka. Doslej — je dejal — je vlada valila krivdo, da se vprašanje italijanske fakultete ne reši, na obstrukcioniste, ki so vselej opravljali za vlado strežajske posle. Sedaj pa je jasno, da je glavno napotje vlada sama, ker dela težave končni rešitvi perečega vprašanja. — Poslanec dr. Ellenbogen (soc. dem.) pravi, da kaže zadeva italijanske pravne fakultete hinavstvo vlade, ki izrablja obstrukcijo, da se ogne svojim dolžnostim. Obstrukcija opravlja torej vladne posle. Socialni demokratje bodo glasovali za Trst ne le iz stvarnih razlogov, ker je Trst edino umesten sedež za italijansko pravno fakulteto, temveč tudi iz političnih razlogov, da preženo vlado iz njenega skrovišča in jo pokažejo javnosti kot večnega obstrukcionista v narodnih vprašanjih. — V imenu dalmatinskega kluba izjavlja dr. Tresić-Pavličić, da bo glasoval za Trst pod pogojem, da se ustanove v Trstu slovenske ljudske in ena srednja šola. — Tudi ostali govorniki se izrekajo za Trst.

DAVČNI ŠTRAJK KAPITALISTOV.

Iz finančnega odseka.

Dunaj, 7. Finančni odsek je na današnji seji sprejel določbe o davčnih stopnjah pri osebnem dohodninskem davku in dodatno obdavčenje samcev, kakor je predlagala vlada. V obeh večini so našli milost le nekateri nebi-stveni izpreminjalni predlogi posl. Bauchingerja in dr. Lichta. V poimenskem glasovanju je vladna večina z 24 proti 14 glasovi odklonila sodr. Rennerja predlog, da se povzra davka prosti eksistenčni minimum od 1200 na 2000 K, kar je vsled velike podražitve življenjskih potrebščin od leta 1895., ko je bil sedanji eksistenčni minimum sklenjen, gotovo utemeljen. Prav tako je vladna večina zavrgla sodr. Winarskega predlog, da se povzra eksistenčni minimum vsaj na 1600 K. Takisto so bili odklonjeni vsi socialno demokratični predlogi, da se krepkejši obdavčijo veliki dohodki, da se davke na samce naloži le osebam, ki imajo nad 4000 K dohodkov, da se dohodki tega davka porabijo za otroško varstvo. Kar je vladna večina v finančnem odseku danes sklenila, je očitno davčni štrajk kapitalistov.

Na vrsti je sedaj v finančnem odseku davke na taničje. Danes popoldne, jutri in v ponedeljek ne bo seje, ker so ukrajinski poslanci le pod tem pogojem prekinili obstrukcijo. Prihodnja seja se naznani pismeno, ko se končajo pogajanja z ukrajinskimi obstrukcionisti.

CESARJEVO PISMO CARJU.

Peterburg, 8. Danes sprejme car Nikolaj princa Hohenlohe, ki mu izroči na avdienci v Carskem selu ročno pismo avstrijskega cesarja. Princ dobi ob tej priliki visoko odklikovanje.

Peterburg, 8. »Rječ« je iz dobrega vira poučena, da princ Hohenlohe nima voditi nobenih pogajanj v Peterburgu.

Beograd, 7. »Samouprava« izreka, da je pismo cesarja Frana Josipa smatrati za važen korak, ki drži k miru.

DR. ROB. MAYER, VODITELJ CENTRALNE STATISTIČNE KOMISIJE.

Dunaj, 8. Za predsednika centralne statistične komisije je imenovan bivši finančni minister dr. Robert Mayer.

POGREB KARDINALA NAGLA.

Dunaj, 7. Danes popoldne je bil z veliko slovesnostjo pokopan kardinal knezoškof Nagl. Pogreba so se udeležili ministri z ministrskim predsednikom, cesarjev zastopnik, dunajski župan z občinskimi svetovalci, veliko društvo itd. Po vseh cerkvah je zvonilo. Po ceremoniji v cerkvi sv. Štefana so nesli duhovniki rakev v kapelo sv. Barbare, kjer je Nagl pokopan.

MOBILIZACIJA LETA 1909.

Dunaj, 8. Snoči so aretirali na Ringu ženo, ki je delila letake. Natiskani so v državni tiskarni leta 1909, ko je bila napetost med Avstrijo in Srbijo. Tiskovine se nanašajo na mobilizacijo večjega števila polkov. Iz besedila tiskovine je razvidno, da je vlada mislila leta 1909 na splošno mobilizacijo in je zato dala natiskati manifest.

BEČARSKA SODRGA »RAZPRAVLJA« O VOLILNI REFORMI.

Budimpešta, 8. Na včerajšnji seji odseka za volilno reformo se je nadaljevala razprava. Poslanec Szabo smatra zahtevo po absolviranju šestih ljudskoškolskih razredov za nezadostno, ker ustvarja »skoro« splošno volilno pravico, proti kateri ima »načelne« pomisleke. Poslanec Kabos je zadovoljen z volilno reformo pod pogojem, da se paralizira »primerno« razdelitvijo volilnih okrajev. Poslanec Ronaj želi omejitve pasivne volilne pravice.

PRAVDA MADJARSKEGA PANAMISTA.

Budimpešta, 8. Sodišče je v pravdi ministrskega predsednika Lukaca zoper poslanca Desyja, ki mu je očital nepošteno manipulacijo z državnim denarjem, dovolilo dokaz resnice. Vsa javnost z napeto pozornostjo pričakuje glavne razprave, ki je razpisana na 17. t. m.

VOJNE ODŠKODNINE NE BO.

Rim, 8. »Giornale d'Italia« objavlja pogovor s poslanikom Nobi begom, ki pravi, da boli izguba evropskih pokrajin, ali da je to rešitev za Turčijo. V Aziji bo zopet oživel. Če zahtevajo zavezniški vojni odškodnino, bodo dolgo čakali. Turčija ne plača niti vinarja! — Ze zato ne, ker — ga nimajo.

GENERALNA STAVKA V BELGIJI.

Bruselj, 8. Včeraj je zbornica odklonila socialnodemokratični predlog za revizijo volilne reforme. Zato je socialno demokratična stranka proglasila, da se prične splošna stavka 22. aprila na dan otvoritve svetovne razstave v Gentu. Vsled stavke bo otvoritev svetovne razstave onemogočena. 17. februarja priredi socialistična stranka generalno skušnjo za splošno satvko in sicer v Gentu in Antverpnu. Vlada je že izdala dalekosežne odredbe.

DEMONSTRACIJA ZA FRANCOSKO REPUBLIKO V BELGIJSKI ZBORNICI.

Bruselj, 8. V poslanski zbornici je katoliški poslanec Gielen v medklicu imenoval Francijo »gnilo republiko«. Ministrski predsednik je protestiral zoper žalitev prijateljske države in zbornični predsednik je zaklical: Živela Francija! Predsednikov vzklik je vsa zbornica ponovila. Poslanec Gielen je preklical svoj medklic, češ, da je z njim meril le na volini red v Franciji.

NEMČIJA IN ANGLIJA.

Iz nemške proračunske komisije.

Berlin, 7. Na današnji seji proračunske komisije je državni tajnik Jagow izjavil, da so odnosi Nemčije napram vsem državam, tudi napram Angliji ugodni. Izjava je napravila najboljše vtisk in je potrdila včerajšnjo Tirpitzovo deklaracijo. (Tirpitz se je na včerajšnji seji bavil z lanskim govorom angleškega mornariškega državnega tajnika, češ, da bi kazalo omejiti oboroževanje na morju tako, da bi bilo število nemških in angleških ladij v razmerju 10 : 16.) V političnih krogih mislijo, da pride v tem zmislu do pogodbe med Nemčijo in Anglijo.

RESNI NEMIRI NA JAPONSKEM.

Jokohama, 8. V poslanski zbornici je voditelj stranke »slijuakajev« predlagal nezaupnico absolutistični vladni kneza Katsura. Knez Katsura je nato vstal in sam utemeljil nezaupnico s tem, da je prebral mikadov reskript, ki zaključuje zasedanje zbornice. Med poslanci je nastalo vsled tega nepopisno razburjenje. Pred parlamentom zbrana množica je navdušeno pozdravljala sejukajske poslance in dejansko napadla tiste, ki so se izneverili stranki in prestopili v vladni tabor. Policija je nekaj odpadnikov, komaj iztrgala razjučeni množici, ki jih je nameravala vreči v kanal.

Odgovorni urednik Fran Barčl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Obnovljena balkanska vojna.

Na galipolskem polotoku je poraz Turkov hud. — Pri Čataldži pravijo, da se Bolgari umikajo.

OKROG ODRINA.

Obstreljevanje se nadaljuje.

London, 7. »Central News« javljajo iz Carigrada poročilo vojnega ministrstva o Odrinu: V torek opoldne so Bolgari pričeli s hudim naskokom na severovzhodno stran Odrina. Besni boj se še nadaljuje ob silnem prelivanju krvi; sovražnik dobiva nova pojačanja.

Selimova džamija poškodovana.

Carigrad, 7. Včeraj se je bombardiranje Odrina nadaljevalo ves dan. Težko je poškodovana glasovita džamija sultana Selima, o kateri so bili Bolgari prepričani, da je na njej nameščena radiotelegrafična postaja. Vest, da je del mesta padel, se ne potrjuje; tudi vest, da sta armenski in grški metropolit ubita, ni potrjena.

Masakri?

Pariz, 7. Iz Beograda naznanjajo, da Turki v Odrinu masakrirajo Bolgare, živče v trdnjavi.

Napredek bombardiranja.

Sofija, 8. Bombardiranje Odrina se je ponoči od četrtka na petek in potem čez dan nadaljevalo z vso silo.

Razdejani fort — težke izgube.

Carigrad, 8. Naskakujoči Bolgari so zapadne forte deloma razdejali. Major Aris poroča: »Imeli smo zelo težke izgube. Sovražnik dobiva velika pojačanja. Trajen odpor je nemogoč. Čete strdajo in so oslabiljene. Ustaviti smo morali strelbo. Od južnih fortov sem naprosil dva velika topa; nisem ju mogel dobiti. Bolgari bombardirajo in naskakujejo z največjo silo. Naši odvrčajo z enakim preziranjem življenja. A kako dolgo bo še mogoče?«

Še cele tedne?

Carigrad, 8. Šukri-paša javlja, da se posadka lahko drži še več tednov.

Priprave za odhod.

Sofija, 8. Angleška in židovska zdravniška in dobrodelna misija v Odrinu sta dobili nalogo, da se pripravita z ozirom na bližnji padec na odhod.

»Niso brez skrbi.«

Berlin, 8. »Berl. Tagebl.« poroča: V uradnih krogih niso brez skrbi zaradi Odrina. Boje se, da utegne trdnjava prihodnji teden pasti.

PRED ČATALDŽO.

Carigrad, 7. Uradno izjavljajo, da so turške čete zasedle Kalikratijo vzhodno od črte Bujuk - Cekmedže - Bakčikej, čataldško železniško postajo in višave ob desnem boku pri Derkosu. Turki so se pomaknili za nekoliko kilometrov pred prednje čataldške trdnjave. Pri rekognosciranju so prišli v stik z bolgarskimi prednjimi stražami.

Carigrad, 7. List »Tasvir« pravi, da so se Bolgari umaknili tja do višav pri Čorlu in da so pri Cekmedži pustili več velikih topov. Mislijo, da pride vsak čas do velike bitke.

Carigrad, 7. Turški in nemški zrakoplovci so konstatirali, da prevažajo Bolgari vse streljivo in zaloge živeža iz Čataldže v Čekeskel in Ljule Burgas. Turške bojne ladje so v sredo popoldne obstreljevale južno bolgarsko krilo pri Silivri.

Bolgarske vesti.

Sofija, 8. Pri Čataldži je nekoliko turških bataljonov s podporo trdnjaviških topov poizkusil napad na vsi Izudin in prehod na desni breg Karasuja. Bolgarske prednje čete so jih kmalu odbile in morali so se vrniti z občutnimi izgubami.

Turška vest.

Carigrad, 8. Čatalška armada je zasedla pozicije, ki so jih Bolgari zapustili.

NA GALIPOLSKEM POLOTOKU.

Carigrad, 7. Topničarka »Zohaf« je obstreljevala tudi Miriofite, ki so jo bili Bolgari pred kratkim zasedli. Bolgarska artiljerija je odgovarjala na strelbo. Oblasti iz Miriofite in iz Sarkeja, ki je tudi od Bolgarov okupiran, so se vkrcale na »Zohaf« in prepeljale v Galipoli.

Srbske čete.

Carigrad, 7. Potniki, prihajajoči iz Dardanel, pripovedujejo, da izkušajo grške transportne ladje izkrcati srbske čete na obrežju nasproti Galipoliju. Pripeljane so iz Soluna, kjer je bilo rečeno, da so namenjene za Drač.

Begunci.

Carigrad, 7. Iz Galipolija se je na Lloydovem parniku »Bukovina« včeraj pripeljal mnogo mohamedanskih beguncev.

Turške izgube.

Pariz, 7. »Gaulois« objavlja sledečo depešo iz Carigrada: Turki priznavajo, da so izgubili v bitki pri Galipoliju 5000 mož. Bitka se še nadaljuje.

Občuten poraz.

Berlin, 8. »Lokalanzeiger« javlja, da je poraz Turkov na galipolskem polotoku prav občuten. Napadalcu so bili Turki; ko so jih Bolgari odbili, ki so se umikali v redu. Ali ko jih je jela vsa bolgarska kavalarija zasledovati, je nastal iz umikanja paničen beg. Turške izgube cenijo na 15.000 mož.

Pomoč od Čataldže.

Carigrad, 8. Od Čataldže so poslali Turki 30.000 mož proti Galipoliju.

Kurdski jezdec.

Carigrad, 8. V nedeljo in ponedeljek se je izkrcalo 15.000 kurdskih jahačev pri Midiji. Vsak ima 800 nabojev in 20 malih bomb, a nič živeža. Razdeliti se imajo v malih četah po vsej Traciji. Ukazano jim je, da ne dajo pardona.

ENVER-BEGOVA AKCIJA.

London, 7. Iz Carigrada je prišel brzjav, ki potrjuje, da se je Enver-beg pri Rodostu izkrcal z 20.000 možmi. Vnela se je besna bitka; grmenje topov se sliši do Carigrada.

London, 7. »Times« poroča iz Carigrada: Potrjuje se, da so bile bolgarske obrežne pozicije pri Rodostu včeraj bombardirane od turške mornarice in da se je bombardma danes ves dan nadaljeval. Potrjuje se tudi, da so Bolgari zažgali Rodosto ter se umaknili od obrežja. V Rodostu so se izkrcale turške čete.

London, 7. »Daily Telegraph« ima iz Carigrada poročilo, ki pravi: Med turškimi in bolgarskimi prednjimi stražami pred Galipoljem je prišlo do bojev in večina turških čet se je umaknila za svojo obrambno črto. Turki zagotavljajo, da je ta pozicija, ki varuje Dardanele, nepridobitna.

London, 7. »Central News« pripoveduje, da pripravljajo Turki močno ofenzivno svezih iz Trapevunta došlih čet proti Ljule Burgasu, z namenom, da pridejo odrinski posadki na pomoč. V Carigradu si delajo precejšnje iluzije zaradi operacij pri Čataldži. Požiganje nekaterih vasi in ustavljanje bolgarskih prednjih straž smatrajo za znamenje obširnega bolgarskega umikanja. Turki menijo, da imajo Bolgari namen zasesti bolj severno in vzhodno ozemlje, da se izognejo kakšnemu napadu od strani. Pravijo, da so Bolgari razdejali vse železniške mostove.

Carigrad, 7. Izkrcavanje Enver-begovih čet pri Rodostu sta podpirali oklopnici »Asam Tev-fik« in »Mesudije«.

SKADER.

Podgorica, 7. Kralj Nikola in princ Danilo sta včeraj dospela k vojski pred Skadrom. Kakor je že poročano, ne verjamejo v črnogorskih vojaških krogih vestem, da je poveljnik Skadra Hasan Riza umorjen. Taki glasovi so najbrže nastali vsled tega, ker nista bila črnogorska parlamentarja sprejeta od Hasan Rize, temveč od Esad paše. Vsekakor pa se vzdržujejo te vesti trdnjavno že tri dni. Baje so se prebivalci v Skadru, ki trpe veliko bedo, uprli. Trdijo tudi, da je Esad paša osebno nasprotnik Hasan Rize.

Bombardiranje.

Cetinje, 8. V četrtek zvečer se je pričelo bombardiranje Skadra od vseh strani. Trajalo je do polnoči. Turki so slabo odgovarjali. Včeraj se je obstreljevanje nadaljevalo.

TURŠKA MORNARICA.

Carigrad, 8. Turške ladje, ki so včeraj priplule pred Hajda pašo, odplujejo jutri v Črno morje, da napadejo bolgarska pristanišča.

TURŠKO IZDAJSTVO?

Sofija, 8. Med turškimi častniki, ki so od čatalške armade izza umora Nazima prestopili k Bolgarom, je bil tudi nek Nazimov ordonančni oficir, ki je imel v shrambi bojne načrte in druge važne spise. Te je izročil bolgarskemu častniku, kateremu se je udal.

sredstvo, kakor je Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«, mnogokrat kot zvesti pomočnik, ustavi bolečine, okrepča mišice in živce, in bi moralo biti vsled tega vedno pri hiši. Znana pesnica in pisateljica Paul Maria Lacroma, plemenita Egger-Schmitzhause, se je v nekem na apotekarja Feller naslovljenem pismu tako-le izrazila: »Sili me, Vam povedati, kako neskončno dobro mi je storil Vaš po baronici Freytagh dobljeni fluid z znamko »Elsafluid«

za mojo nevrvalgijo obraza. Sprejmite iz velike množine v najtoplejšo hvaležnost zavezanega človešva najtoplejšo zahvalo itd.« Tisočero enaki izjav iz vseh krogov govori o blagotonom, zdravilnem in marsikaj bolečino odstranjujočem vplivu tega domačega sredstva, od katerega se 12 malih, 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici franko za 5 kron od dvornega lekarnarja Feller v Stubici, Elsa trg št. 252 (Hrvatska) dobi.

Tudi drugi Elsa-preparati in sicer Fellerjev odvajalne Rhabarber-paše z znamko »Elsapillen«, zamoremo iz izkušnje priporočati, kajti odkar jih rabimo, imamo popolnoma zdrav želodec in dober tek, urejeno odvajanje in nobenih želodčnih bolečin. Tudi, da se ta preparat od katerega stane 6 škatlic franko 4 krone, pristno dobi, naslovi naj se na lekarnarja Feller v Stubici, Elsa trg 252 (Hrvatska).

Blagor dela.

Joseže le tisti, ki gre s polno močjo in zdravjem na vsakdanje delo. Kdor pa n. pr. na revmatičnih, gihtičnih bolečinah ali na posledicah kakšnega prehlajenja trpi, večidel ni zmožen, uporabiti svojo polno moč v delu.

Tu se izkaže preizkušeno, dobro domače

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti jesenskih oblek in površnikov do-
mačega izdelka. Za naročila po meri največja
izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. Najnižje cene.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, pu-
ljenega 2 K; boljšega 2-40
K; prima polbelega 2-80K,
belega 4 K; bele finega
snežnobelega, puljenega,
6-40 K, 8 K; puha sivega
6 K, 7 K, belega, finega
10 K; najfinejši prsi puh 12 K. Naročila od 5 kg
naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rde-
čega, modrega, belega
ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga,
120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi,
60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stano-
vitnim puhastim perjem 16 K; napoli puh 20 K; puh
24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K
zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga,
140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica,
90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja
pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga,
116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po po-
vzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko
zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni
cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice št. 758, Češko.

Rastlinska destilacija „JELEN“ Logatec

Priporoča svoje izbrane in na več svetovnih razstavah s
prvim daril odlikovane rastlinske destilate, kakor

„**LIKER JELEN**“ (sladki)
„**JELEN GREŇČICA**“
različne drugovrstne likerje:

„**HRUŠEVEC**“
„**MALISOVEC**“
„**VIŠNJEVEC**“
„**MALINOVEC**“
„**KUMNOVEC**“
kakor tudi vsakovrstna izborna žganja:
„**BRINJEVEC**“
„**TROPINOVEC**“
„**SLIVOVKA**“

ter vsakovrstni inozemski in tuzemski „**RUM**“, najfinejši
„**CAJ**“ v orig. zavojčkih od 5 kg naprej, ter v zavojih po
10, 20 in 40 vinarjev s primernim popustom.

KISOVA KISLINA po najnižji ceni direktno iz tovarne.

Postrežba točna in rečna.

Naročila sprejema rastlinska destilacija „**JELEN**“, imejatelj
Anton Jelenec v Logatcu.

K'dor „**JELENA**“ še ni pil,
ne ve, kaj vse je zamudil!

Splošna priljubljenost

preizkušenega : **Franckovega** : kavi-
nega dodatka* pripisati je njegovi ne-
dosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi.

* s kavnim mlinčkom.

Narocajte se na Zarjo!

Kavarna Unione v Trstu

ulica Caserma in Torre Bianca

Velika zbirka političnih in leposlovnih re-
vij in časnikov v vseh jezikih.

Biljardi

Shajališče tržaških in vnanjih sodrugov.

Postrežba točna. — Napitnina je odpravljen.

STAJERSKO SLIVOVKO

tropinovec, brinjevec, vse vrste likerjev ter

MEDICINALNA ZGANJA

in sicer štajerski konjak, borovničev, vin-
sko žganje, žganje iz šipkovih jagod priporoča

Kavarna Stari trg
št. 39

celo noč odprta

„**LEON**“

Gostilna

Florijanska ulica št. 6.

Pristna vina. Domača kuhinja.

500 kron!!

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin „mazilo Rla“ ne
odstrani v 3 dneh brez bolečin Vaših kurjih oči, bradavic,
otičancev itd. — Cena lončka z jamstvenim pismom K 1.

Kemeny, Košice (Kaschau) I. poštni predal 12/8740 grsko

Redilno — zdravo — poceni
Za otroke najboljše

Avtomobilska zveza Idrija-Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije: ob 6- zjutraj
„ 12- opoldan
„ 3-30 popoldan

Prihod v Logatec: ob 7-50 zjutraj
„ 1-40 popoldan
„ 5-10 popoldan

Odhod iz Logatca: ob 8-30 zjutraj
„ 2-30 popoldan
„ 6-30 zvečer

Prihod v Idrijo: ob 10-20 zjutraj
„ 4- popoldan
„ 8-15 zvečer

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3-—	K 2-—
Idrija-Godovič	1-50	1-—
Godovič-Hotdršica	1-50	1-—
Hotdršica-Logatec	1-50	1-—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3-—	K 2-—
Idrija-Godovič	1-50	1-—
Godovič-Hotdršica	1-50	1-—
Hotdršica-Logatec	1-50	1-—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus
vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih
vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne pre-
vzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

edina žganjarna v Celju lastnik ROBERT DIEHL.

MOJA ZENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega
ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatnejše in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Dr. Josip Ferfolja je otvoril svojo odvetniško pisarno v Trstu

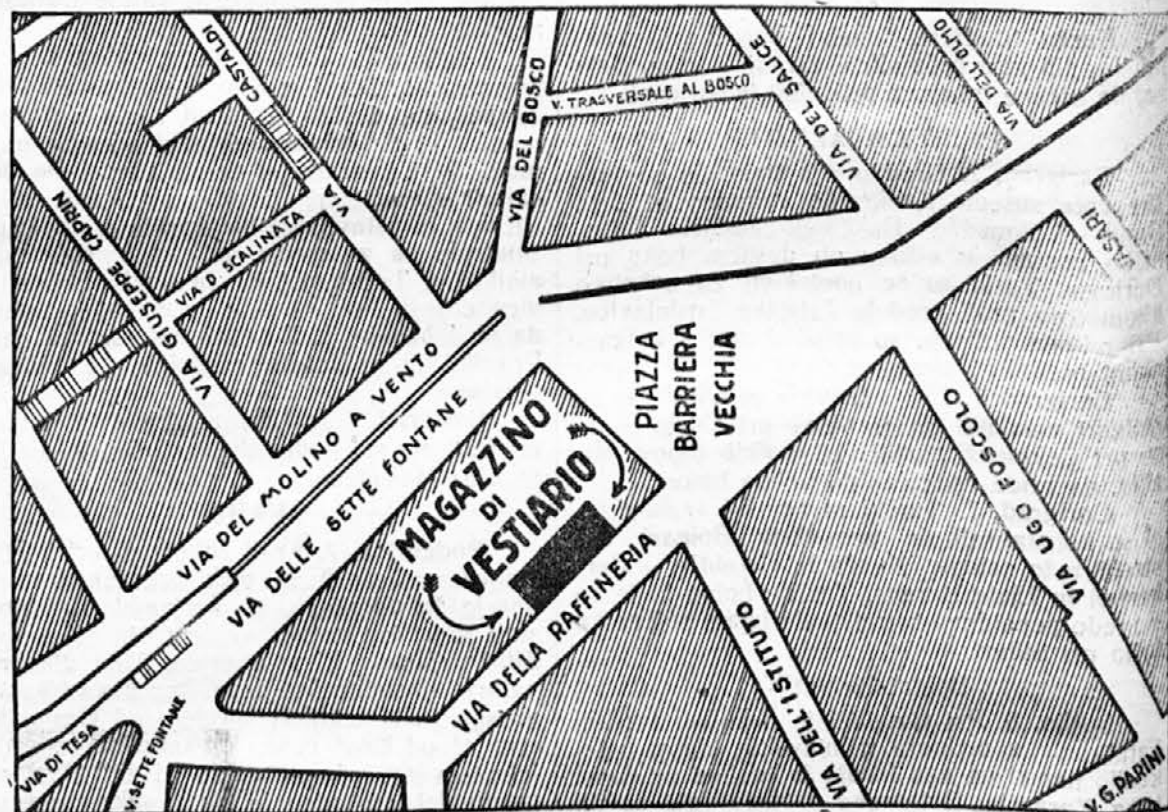
Via Molino piccolo št. 7. — Telefon št. 26—50.

Delavske konsumne zadruge ZA TRST, ISTRO IN FURLANJO

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Skladišče oblačil

Trst, ulica Raffineria št. 3.

Évo izkaz inkasov od 18. septembra do 31. decembra 1912:

	Kole cia		Manufakture		Obuvala		Pokriva a		Skupno	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Sept. (13 dni)	5 624	86	6 977	88	2 548	32	1 636	50	16 787	56
Oktober	19 123	72	10 705	76	6 923	21	3 640	60	40 393	29
November	18 209	42	14 200	19	5 172	94	2 426	04	40 008	59
December	12 628	60	8 802	67	5 329	74	2 250	30	29 011	31
	55 586	60	40 686	50	19 974	21	9 953	44	126 200	75

Te številke govore jasneje nego vsaka druga ponarejena in lažnjiva reklama. One
dokazujejo dejstvo, da članom „Delavskih zadrug“ izdatno konvenira kupovati kon-
fekcijsko blago, manufakture, obuvala in pokrivala edino v **lastnem** skladišču
oblačil.

Potniki

v severno in južno AMERIKO

se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno
razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega
potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom,
svež kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.